

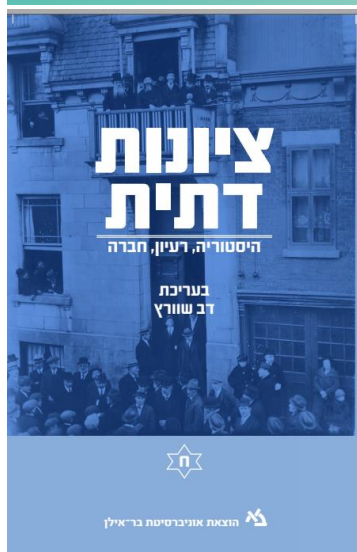
המכון לחקר הציונות הדתית – לסיימה של שנה אקדמית תשפ"ב

המכון לחקר הציונות הדתית ע"ש ד"ר זרח ורהפטיג, הקתדרה לציונות דתית ע"ש יוסף אורגלר והארכיון לחקר הציונות הדתית ע"ש יונה קירשנבאום, מהווים מרכז מחקר של הציונות הדתית. המכון הוקם בשנת תשל"ב וחוגג השנה יובל 50 שנות פעילות. מטרתו הראשונית של המכון הייתה חקר הציונות הדתית בפולין, והוצאת כתבי הרב מאיר בר אילן. מאז המכון עוסק במחקר אינטנסיבי של הציונות הדתית, תולדותיה ומאפייניה מראשית הציונות ועד ימינו. נוסף לכך, המכון מעודד סטודנטים וסטודנטיות, חוקרים וחוקרות, להוציא לאור כתבים ומחקרים שטרם פורסמו לקהל הרחב. בארכיון המכון תוכלו למצוא מגוון רחב של נכסי קניין רוחני, שנתרמו בידי ונשות ואנשי הציונות הדתית או משפחותיהם.

בברכת חופשה נעימה,

פרופ' דב שוורץ – ראש המכון

ד"ר עדיה הדר – מרכזת המכון

פרסומי המכון

השנה יצאו שני כרכים של כתב העת "ציונות דתית: היסטוריה, רעיון, חברה" – כרכים ז' - ח'. כרכים ט', י', י"א בעריכה, ואנו כבר לקראת סיומו של כרך י"ב.

בכרך השביעי שורה של מחקרים על גישתו הציונית של הרב כלפון משה הכהן, רבה של ג'רבה והוגה רב עניין. מלבד זאת פותח את הגיליון עיון בתולדותיה של "בני עקיבא" וניתוח של התגבשות התודעה הציונית הדתית בימים הסוערים שלאחר מלחמת ששת הימים ועד למהפך של עליית הימין לשלטון.

הכרך השמיני מוקדש לציון 50 שנים למכון – בכרך תוכלו לקרוא על אודות המכון מאז הקמתו ועד היום לאור מסמכים שנשמרו במכון. כמו כן תמצאו שורה של מאמרים על הציונות הדתית בתחומים שונים: ארכיונאות, התיישבות, חינוך, מוסיקה, פוליטיקה, רבנות וחברה.

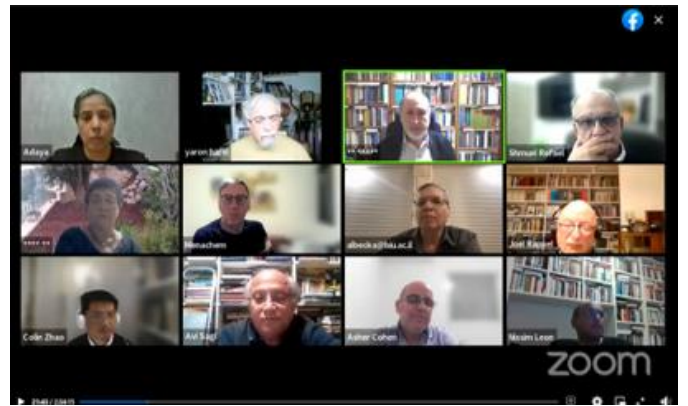
לפרטים נוספים ורכישה ראו כאן - הוצאת בר אילן

כנסים והרצאות

ביום רביעי ו' באדר ב' התשפ"ב 9/3/22 התקיים כנס לכבוד 120 שנה לציונות הדתית "המזרחי" ו-50 שנה למכון לחקר הציונות הדתית. בכנס השתתפו אנשי הציונות הדתית, חוקרות וחוקרים בעלי שם בתחום. בין הנושאים שדנו בהם – האם קיימת היום ציונות דתית? הזיקה שבין רבנים מזרחיים לציונות הדתית ועוד.

לצפייה בכנס ראו כאן

דברי פתיחה וברכות:
פרופ' אמנון אלבק | רקטור האוניברסיטה
פרופ' שמואל רפאל | דיקן הפקולטה ליהדות

המכון לחקר הציונות הדתית
ע"ש ד"ר זרח ורהפטיג
הפקולטה למדעי היהדות
אוניברסיטת בר-אילן

הראות:
פרופ' אבישיניא | אוניברסיטת בר-אילן
האם הציונות הדתית קיימת?

פרופ' צבי זוהר | אוניברסיטת בר-אילן
תמיכת חכמים ספרדיים בציונות, למרות מודעותם
ליתחוק מנהיגיה ופעיליה מן הדת

ד"ר מלכה ב"ץ | המכללה האקדמית לחינוך ע"ש
דוד ילין ומכון שכטר
"הסתדרות המזרחי היא היותר קרובה לרוח
והיותר מהאומה לחובנתנו המזרחית": שותפותם
ותחמתם של רבנים ספרדים ומזרחיים לציונות
הדתית

**כנס לכבוד
120 שנה לציונות
הדתית "המזרחי"
50 שנה למכון לחקר
הציונות הדתית**

יום רביעי ו' אדר ב' תשפ"ב
בשעה 18:00 בזום 9.3.2022

משפיעים על המחר, היום.

biu.ac.il

**תודה!
לכל האברכים,
הדוברים והדוברות
ולכל אשתתפי הכנס**

פודקאסט והרצאות

"המהפך בציונות הדתית":

האזינו לפודקאסט שלנו באפליקציית 'בר דעת'.

הורידו את האפליקציה, היכנסו לנושא יהדות ומסורת –

המהפך בציונות הדתית (או כתבו בחיפוש באפליקציה - דב שוורץ).

קישור ישיר: "המהפך בציונות הדתית"

אפליקציית בר דעת: <https://biu.page.link/urztVt3o1VCr9ReTA>

בחודש טבת, התקיימה הרצאה לכבוד:

120 שנה ל"מזרחי", במסגרת תוכנית

ברוקדיל

תשפ"ב

המכון לחקר הציונות הדתית ותוכנית ברוקדייל,
מזמינים אתכם/אתכן להרצאתו של ראש המכון:

פרופ' דב שוורץ

בנושא: 120 שנה לתנועת המזרחי.

ההרצאה תתקיים אי"ה ביום ראשון ח' טבת 12.12.21,
בשעה 12:00 - 13:30 בבניין פלדמן 301 חדר 202,
קומה ב'.

ההרצאה מתקיימת במסגרת תוכנית בר אילן ברוקדייל,
בקורס: "אנשים ואירועים שעשו היסטוריה".

"ההרצאה תתקיים באוניברסיטה בכפוף להנחיות התו הירוק"

biu.ac.il

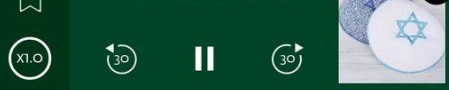
משפיעים על המחר, היום.

המהפך בציונות הדתית

לאור ההיסטוריה של הציונות הדתית וערכיה הדומים לאלה של תנועת העבודה, מדוע בחרו אנשים, בעשורים האחרונים לחבור דווקא למפלגת הליכוד. פרופ' דב שוורץ, מהפקולטה למדעי היהדות מסביר את התסכול שהוביל את הציונות הדתית לזרועות הליכוד. מראיינת שי קלוט

המהפך בציונות הדתית

אנו מזמינים אתכם להצטרף אלינו לדף הפייסבוק שלנו, בו תוכלו להתעדכן

בחדשות המכון לחקר הציונות הדתית. סרקו את הברקוד והצטרפו

המכון לחקר הציונות הדתית ע"ש ד"ר זרח ורהפטיג הפקולטה למדעי היהדות אוניברסיטת בר-אילן

סדרה מונוגרפיות של המכון "ציונות דתית: עבר הווה עתיד"
בעריכת דב שוורץ.

[לפרטים ראו כאן – הוצאת בר אילן](#)

הספר הרביעי "גבולות" בדפוס ויצא בימים הקרובים אי"ה. הספר

עוסק באסתטיקה הציונית הדתית. על הספר: היצירתיות האסתטית

היא ביטוי חשוב של הרוח האנושית, והמגע בינה לבין הדתיות והלאומיות מרתק ומרשים כאחד. חיבור זה עוסק במגמות אסתטיות בהגות הציונית הדתית. הוא נע בצירים אחדים. ציר אחד הוא תמטי: החיבור מציג תנודה מניתוח תפיסות פילוסופיות לניתוח יצירות ספרותיות שנכתבו בידי סופרי התנועה. ציר שני הוא כרונולוגי: החיבור פותח בתפיסות ציוניות דתיות שהתנסחו בתקופת הכינון של התנועה וממשיך בניתוח היצירות האסתטיות בשנים האחרונות. ציר שלישי הוא דיסציפלינרי: החיבור נע מהפילוסופי לחברתי, ומשקף את הלך הרוח האסתטי בציונות הדתית לאורך שנות קיומה.

הספר החמישי בסדרה כבר בעריכה מתקדמת, והוא ספרו של מתניה

מאלי – "נוגע במה שאינו". הספר עוסק בשירתם של רבקה מרים

ויונדב קפלון.

2022...

מחקרים ומלגות

במסגרת המכון אנו מעודדים תלמידים לחקור על אודות הציונות הדתית ואנשיה אם בעזרה בארגון החומר והכתיבה, ואם על ידי מתן מלגות ופרסום. השנה זכו בפרס נשיא האוניברסיטה ודקנית בית הספר ללימודים מתקדמים על פרסומים בכתב העת ציונות דתית הדוקטורנטית הכותבת את עבודתה בסיוע מלגת המכון שנתרמה בידי המשפחה גיתית חוזה וד"ר איתי מור יוסף. תודה מיוחדת לד"ר יואל רפל יועץ המכון על עשייתו הברוכה לטובת המכון והמחקר.

מגנזי המכון

בארכיון תוכלו למצוא מגוון רחב של חומרים כגון: ארכיון בני עקיבא, אמונה, המושבים הדתיים, מגוון רבני הציונות הדתית, וכן ארכיונים אישיים כגון של: זבולון המר, מושקו (משה) מושקוביץ, יצחק מאיר ומרים יחיאלי, נתן גרדי, ישעיה ברנשטיין ואחרים נוספים. **אחראית הארכיון הגב' עליזה אדלמן.**

[לשעות פעילות הארכיון ראו כאן](#)

